

Numerul 22.

Oradea-mare 2/4 iunie 1896.

Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Inteligența femeii.

Conferință ținută la Ateneul din București la 14 april 1896.

Dómnelor și domnilor,

De lucru simplu și lesnicios pare o conferință, nu este așa? Cu tóte acestea ce 'nțelepți sânt aceia ce-și păstrează pentru sine ideile ce au despre un subiect órecare. Mai întei, că-l poți crede mai cunoscător, mai deștept, mai erudit decât póte il găsești in séra când intr'o oră îți desfășurá párerile sale asupra subiectului ales ș-al doile scapă de critică ce e totdeauna mai ușóră chiar și decât cea mai rea conferință care ș-acea va fi muncită.

Eu nu cunosc întreprindere mai primejdiosă, mai grea și mai delicată ca o conferință. Pretutindeni pericole, grija d'a nu vătămá, d'a nu biciuí viții, d'a nu atinge susceptibilități, d'a nu plictisí un public venit cu ideia mai mult să petrecá pe socotéla bietului conferențiar, decât să se instruescă.

La conferințe nu vine decât publicul luminat, studențimea, care mai in

curent cu știința, cu invențiunile noi, îți cântărește br... până și cea mai mititică vorbă.

De heigleif nu ne temem, el nu ne onorează, n'are nevoie s'asculte lucruri cari nu-i gâdelă urechea, nu-unge inima, nu riméză cu Judic și cu Jivette Ghilbert.

Mi s'a întemplat s'aud la heigleif: Conferință? Qu-es-que c'est ça?

GHENADIE
detronatul mitropolit-primat al României.

Și cu tóte aceste, când se întemplă s'aibi norocul s'asculti un conferențiar fără pretențiuni, fără caute a-ți impune numai decât párerile sale, care să nu vorbescă numai despre capacitatea sa, despre politică și să nu alerge numai după aplause, ci in mod inteligent să te instruescă amúsându-te, cea s'era nu este pierdută și norocul este și pentru cei ce ascultă, și pentru acei ce cu inșir-te mărăgite te-a ținut o oră fără a te plictisí ascultându-l.

Se 'nțelege că dificultatea unei conferințe nu póte fi mai mare decât când ai a vorbi despre: Inteligența femeii, subiect vast și la ordinea țilei, căci preocupă tóte spiritele ađi, când femeia cercá să stea p'acelaș picior de egalitate cu bárbatul; s'alunge epitetul de: Póle lungi și minte scurtă.

Pentru astă séră dar aş fi foarte fericită, decât aş reuşi să nu ve obosesc. Cuvintele mele doresc să trecă imbalsamând ca florile de prier, să se strecore în urechile dvóstre, rămânând numai ca şopotitul de përiu, ca ciripitul de rëndunele în rëversat de ñori, în asfinţit de sóre.

Dómnelor şi domnilor,

În cartea facerei, Genesa, se spune că Dđeu spre a se despăgubi de tóte ostenelele, după ce din humă făcú tot ce există, vëđú resăritul şi apusul sórelui, rumenela trandafirului, albéta marmurei, parfumul vio-relei şi frăgeđimea crinului, creia apoi, din cósta omului, şi după aceste modele pe femeie, o 'mpodobí cu tóte darurile, o inzestră cu tóte farmecile şi, pentru ca omul să nu fie singur pe pământ, i-o dete lui tovarăşe.

Se şcie inse că seducătórea Evă indemnă pe Adam a gustá din fructul oprit şi se vede că d'atunci tóte femeile îi trag pëcatul; fără a se mai ridicá decât foarte puţin la trépta de slavă şi după care, pentru iubire şi numai pentru iubire, nesocotita Evă coborise.

A! decât n'ar fi fost dënşa, pământul întreg cu tóte celelalte bunuri ale lui, ar fi ramas ca un bulgăre rece şi fără dragoste, s'ar fi prăvălit în haosul de unde eşise.

Cam aşá cântă Biblia c'a tăiat-o capul pe Eva, care dede naşcere la tóte simţirile dulci şi amare şi pentru care d'atunci ne sbatem cu toţi; acum să-mi daţi voe a ve citi Naşcerea şi inteligenţa femeii, versuri după un anonim :

Naşcerea femeii.

Dracii din infern odată pe pământ au coborít,
Colindând prin văi, prin deluri, să le trecă de urit
Ş-au găsit că mult mai grósnic e aceea ca 'n infern
Şi că intriga şi ura şi mai reu aici se cern.
Că minciuna e regină dragă 'n gura tuturor,
Chinuirea dintre ómeni că-i mai aspră ca ş-a lor,
Belzeub, rídea de preoţi; iar Satan de împëraţi,
Sarsailă leşinase ascultând pe avocaţi,
Benga schingiuiá Ebreii; iará Spiriduş pe Greci,
Neputënd să dovedéscă care-s mai şireţi mai seci;
Asmodeu făcea la chipuri de femei p'al seu carton,
Să le brodească nici dënsul nu putea găsi vr'un ton.

Dracii toţi lângă femeie s'adunase şi 'ntrebau
Din ce lucru e făcută, dar nimica nu aflau;
Unu-a đis că e din carne, altul bucată de cer,
Unu că-i din fericire, că-i de pëtră, că-i de fer,
Că-i din viperă, din şerpe, ori din abanos, porfir,
Din leóică, din panteră, séu din crini şi trandafiri;
Aghiuşă — inse — atuncea mult la vorbă n'a stătat
Ş-un cazan cu đece ómeni de odată a umplut:
Fraţilor, le đice dënsul, înţeleg ce căutaţi,
Vreţi să şciţi din ce-i femeie, ia acuma ascultaţi,
Ve uitaţi cu luare aminte.

Marea taină o şciu eu,
Naşce-va acum îndată din acest cazan al meu.

Ris-au dracii d'o minune ce nu s'a mai pomenit,
Când din đece ónşi doi jidovi, ei vedură c'au eşit,
Pe aceştia Aghiuşă a pus mâna şi i-a prins
Aruncându-i drept în clocoţi ce fierbeau la foc nestins.
Cătră séră ce să vedă?

Ce prin minte nu le trec.

Mămulică? . . .

Din doi jidovi c'a eşit abia un grec.

Mestecându-l şi p'acesta, până 'n séră, până 'n ñori.
Până când Satan cu dracii toţi erau nerăbdători,
Căci credeau că Aghiuşă ş-a bătut de dënşii joc;
Inse el îi ia ş-o horă fac cu toţi lângă foc
Şi în sgomote de demoni zămbitóre-a resărit
Printre aburi o femeie, iar vëduhu-a tresărit!

Oprind dansul, Aghiuşă, đice 'n limba lui de drac:
Daţi-mi voe-al seu istoric, fraţilor acum să-l fac:
Mai deşteptă decât đece ea-i, o şciţi de mii de ani,
Mult mai mult interesată decât chiar şi doi jidani;
Şireţenia de vulpe e ceva neîntrecut
Şi alătura cu dënşa chiar un grec rămâne mut.

Din punctul de vedere zoologic, după dicţionar şi enciclopedie, cuvântul femeie nu se defineşte altfel decât ca parte femească a omului; anatomiceşte, antropologii đic că femeia e mai puţin bine organizată, mai puţin resistentă ş-acéstă inferioritate se vede în tot al ei; creerul ei e mai mic, presintă mai puţine îndoituri; circumvoluţiunile sânt mai puţin frumoşe, mai puţin pline ş-au mai puţin relief. Densitatea substanţei cenuşii este deosebită şi se şcie că ea este partea activă, partea formată din celule. Partea în adevăr activă şi emotivă diferă la cele două sexe; la femeie această substanţă e mai puţină. — Bine înţeles că tot aceea ce am spus, e 'n raport cu corpul ei mai delicat, mai plăpând, mai mic ca al bărbatului.

Ceea ce este femeia psihologiceşte, ea a ajuns din două cauze fundamentale: constituţiunea sa şi funcţiunile sale psihologice, factor constant, simţilor acelaşi peste tot; condiţiunea sa socială, factor variabil.

Instrument de muncă séu de plăcere, reu tratată séu linguşită, pentru dënşa nefind termen mijlociu, între o aspră servitudine séu o regalitate de convenţie, atrăgându-ş mai multe amărăciuni frivole decât respect. Neapartinându-i şi neavënd avantajii în astă lume şi neesistând, ca să đicem aşá, decât prin voinţa unui stăpân, a plăcé séu a înşelá, a devenit o necesitate pentru ea.

Încă din cea mai înaltă anticitate şi aprópe la tóte popórele, femeia a avut un rol foarte şters, foarte nul şi de naşcerea ei tótă casa se 'ntristéză. — La noi, ţeranii mai ales, se bucură mai mult când îi fată vaca o viţea, decât când îi naşce nevêsta o fată, de şi părinţii, numai din partea acestora, pentru strădania lor, decât mai vëd mângăeri la bētrâneţe!

După creştinism, femeia e necuratul, corupţórea care a adus pe pământ pëcatul ş-a pierdut pe bărbat, pentru această Tertulian strigă: Să umble zdrenţărósă şi jumulită, vecinic să plângă, pentru că ea e pórla iadului.

Tucidid adaogă: Femeia e mai primejdiosă decât valurile 'nfuriate ale mării, decât focul arđelor, decât torrentul care cade după munte în valuri repeđi.

Sf. Petru le gratifică precum urméză: Femei, fiţi supuse bărbaţilor ca cei mai cu cap; iar apostolul Paul în scrisórea cătră Efeseni adaogă: Bărbatul e stăpânul şi stêlpul casei, precum Cristos e stăpânul şi stêlpul bisericeii; iar în cartea sa cătră Corinthieni đice: Bărbatul e icóna şi slava lui Dđeu, femeia e slava bărbatului şi omul cel mai de nimic, va fi şef femeii; iar dënşa trebuie să-i slugéscă, să-l asculte şi să tacă.

În đilele nóstre chiar, Leon Roicher, în: „La femme libre“ a spus că decât Dđeu a inventat femeia, apoi

el este meșteșugarul cel mai inconștient al celui mai mare reu.

Cu toate acestea, acest reu trebuincios decât ar lipsi după pământ o și măcar, toți bărbații ar cere-o lui Dumnezeu în genuche și bisericile noastre atât de goale, în zile de sărbători, ar rezună de suspine după acea care aici trebuie să fie: iubita, sora, soția, mama ori căreia dintre dâșii, după aceea care ar trebui să fie privită în omenire numai ca geniul binelui.

Ar trebui să fie . . . ei dar câte pete nu sunt și în sora, odinioară recunoscut ca nepătat, câte femei cari dotate e-o inteligență superioară, în loc s'o întrebuințeze pentru binele și fericirea celor ce-o înconjură, e pacoste, veninul mai multor generații din nămul seu. De la sinul ei se sug toate veninurile, după genuchii ei se înveță toate relele ce sunt răspândite în omenire și decât mi-am ales subiectul: Inteligența femeii, este pentru a spune mamelor: În omenire voi sânteți cărma, fiți cu luare aminte. Înțelepciunea voastră e temelie țerilor, ea trebuie să fie mereu frâul de aur cu care să mănuiți totul în cuprinsul regalității voștre!

(Va urmă.)

SMARA.

Groparul.

Din popor.

El rîde, să-i trecă din vreme săpând,
El cântă și rîde-apoi iară,
Și albele ôse le-aruncă pe rînd
Din grópă pe lutul de-afară.
De câte ori inse aruncă vreun os,
Găsește o glumă, o vorbă pe dos,
Să rîdă de albele ôse.

Acuma desgrópă din negrul pământ
O hîrcă ș-afar' o aruncă,
Dar hîrcă se întorce de-afară în mormînt.
»Ai, domnule, pôte-o poruncă?
»Me bucur! Vreodată când n'o să mai șcii
»Ce face, de vorbă la mine să vii!«
Iar hîrcă răspunde: »La nôpte!«

Tresare groparul, se uită mirat
Și galben se ncruntă la față;
El pôte ș-o sută de gropi a săpat,
O sută de gropi în vieță;
Dar una ca asta el n'a mai vădut . . .
»La nôpte!« Dar pôte că i s'a părut.
Va rîde tot satul de dînsul!

El lasă lopata și sapa în mormînt
Și lucrul negata și-l lasă;
La nimeni pe cale nu spune-un cuvînt,
Nu-i spune nevestii acasă;
Și gîndul, și gîndu-l frămîntă mereu.
Cîneză în neșcire, se lasă din greu
Pe pat și nu pôte sădormă.

Dar iată că ușa se nverte în țîțini,
Și în prag un schelet se ivește;
Îi scăpără ochii aprinși și păgâni
Și capul într'una își clătește.
Iar ôsele toate, mișcându-se rar,
De unde se nchee mai albe rêsar
Și toate trosnesc dintr'odată.

»E frig în morminte; dar tu m'ai iubit
»Și-ai dis să te cauți odată;
»E frig în morminte, și iat-am venit,
»Căci morții au vorba jurată!«
Groparul întinde de gróză cuprins
Un braț de-apărare; dar brațul întins
Dă vuet mai mare prin ôse.

El țipă și, gróza ndemnându-l acum,
S'aruncă, ia în mână toporul,
Scheletu mbrancește să-și cate de drum
Și repede mpinge zăvorul.
Iar mortul din tindă: »Nemernic ce ești!
»Me chemi și pe urmă tot tu me gonești,
»Atuncea, să vii tu cu mine!«

De țipet răpîtă din somn, a sărit
Nevêsta deodată în picióre;
Aprinde-un opaiț, și-a ncremenit;
Pe buze resufletu-i móre.
Ea-și vede bărbatul, cu ochii holbați,
Stînd țiată la ușe și în pumnii ncleștați
Gătît spre lovire toporul.

Îl strigă pe nume: se întorce napoi
Spre dînsa nebunul și lasă
Toporul să-i cadă; se uită apoi
Cu spaimă prin colțuri de casă;
Și inima par' că-i mai vine la loc . . .
Atunci la feréstră deodată poc, poc,
Rêsună bătaia de-afară.

Sînt mulți! sînt o sută, și alții pe drum
Vin toți la un loc să s'adune:
El joc își bătuse de dâșii — acum
Vin grabnic cu toți să-și rêsune.
Spre sunet se întorce groparu nlemnit:
Pe morții d'afară d'abiă i-a zărit
Și țipă și cade și móre.

G. Coșbuc.

Căpitanul cătră soldat:
— Ce ai la nas, Ióne?
— M'am mușcat, trăiți don căpitan.
— Cum te-ai mușcat mē, de ôre-ce nasul e mai
sus ca gura?
— Trăiți, don căpitan . . . m'am suit p'un scaun,

Reformă . . .

Suntem in epoca reformelor; spiritul public se agită asupra atâtor și atâtor cestiuni, toate „vitale, a căror deslegare nu mai poate suferi întârziere“.

Una din acestea este și cestiunea bătaii în armată. Dar, de ore-ce-i vorba să innotăm în cestiuni, caută să spunem că sunt oameni cari pun una prealabilă: a bate pe inferiori pentru nesupunere, nepricepere sau rea voință, ori chiar numai din reutate, este oare la noi un obicei exclusiv al ostașilor?

Unii răspund da; alții răspund nu.

Noi până acum nu putem împărtăși hotărât părerea nici a unora, nici a altora; nu putem deci lua parte la desbatere.

Ne vom permite înse să spunem o anecdotă istorică, ce ar putea lumina oarecum ardețoarea cestiune, — o anecdotă pe care am căpătat-o dintr'un isvor vrednic de totă încrederea.

Odată, Cuza-Vodă călătorie cu primul seu ministru, Mihalache Cogălniceanu, către Turnul-Severinului. Pentru întâia oară alesul nației românești trecea Oltul.

La o stație, unde careta domnescă și caleștile suitei trebuiau să schimbe caii, călătorii noștri deteră peste o scenă destul de neplăcută mai ales pentru densii, cari, tot drumul până aci, se deprinseseră cu strigăte și aclamațiuni vesele.

Căpitanul de poște bătea cu gîrbaciul indoit pe unul dintre slugitori, pentru că acest nenorocit subaltern, trecut din bătură, nu aședuse hamurile bine, o nebagare de seamă din care, Dămine ferește! i se putea întempla pe drum cine știe ce primejdie Măriei Sale.

M. Sa se supăra de această brutalitate și făcu niște muștrări bine simțite superiorului sălbatic; dar și mai supărat fu conul Mihalache, care luă numele căpitanului, făgăduind acestui „parșiv“ să-l destitue telegrafic.

Careta domnescă pornește în gônă cu suita, și înăuntrul ei se încinge o discuție galopantă între suveran și ministru, o discuție asupra maltratărilor corporale.

Conul Mihalache, omul reformelor, progresistul înflăcărat, susține că o lege aspră trebuie numai decât, o lege care să oprască sub pedepse strașnice bătaia. Vodă, mai moderat, recunoște că un popor liber trebuie să ștergă din moravurile sale aceste deprinderi barbare, dar nu vede încă putința aplicării unei asemenea legi, fiind că... deprinderi seculare... ignoranța și lipsa sensului datoriei... incapacitatea omului de a se desbăra de un șir întreg de învățuri... șcl. șcl.

Ministrul se încăpăținează... Spiritul secolului... lumina civilizației... demnitatea omului liber... șcl.

„In fine, această reformă este absolut trebuincioasă: trebuie făcută, M. Ta!

— Bine, Mihalache dragă, țise Vodă biruit, bine; s'o facem și p'asta!“

Au ajuns cu bine și cu sănătate la Severin, când de la Olt și până la podul lui Traian pe flori și aclamați de un popor întreg.

Lume — paradă — entusiasm oltenesc — banchet — luminație.

Sera în sfârșit într'un târziu, cei doi iluștri amici sînt la gazdă împărtășindu-și impresiile. Cu tot șgomotul și entusiasmul, Vodă n'a uitat discuția de cu ția.

Măria Sa dă ordin ministrului să fie gata a doua ți la șapte, spre a începe împreună inspecțiile de rigore la autoritățile locale. Apoi M. Sa șoptește ceva în taină feciorului lui conul Mihalache, — un țigan de casă, care cunoște bine tabieturile ministrului. Conul Mihalache, trebuie să șcim, nu obiceiuește nici papuci, nici halat. Dimineța, cum se scôlă, se ncalță, se mbracă din cap până în picioare și remâne așă totă ția.

Acum se desbracă să se așede 'n pat.

Odaia de culcare a ministrului e despărțită printr'o ușe de a lui Vodă. Conul Mihalache se culeă poruncind țiganului să-i curețe ciobotele și straiete pentru a doua ți des de dimineța, și adorme.

Des de dimineța, Vodă bate la ușe:

— Haide, Mihalache, nu te-ai deșteptat încă?!

Ministrul sare din pat și se repede la ghețe:

— Numai decât, Măria Ta!

Ghețele nicăiri... Caută hainele... Hainele nicăiri. De grabă la ușa de eșire și chiamă feciorul... Feciorul nicăiri.

Vodă: — Haide, Mihalache!

Ministrul ese 'n colțuni și 'n cămașe afară și 'ncepe să-și caute prin săliță pe țigan. Un om al poliției, care dörme dejurna pe o laviță, sare buimac și caută 'n totă casa, și caută, și caută, și 'n sfârșit peste dece minute aduce pe țigan.

— Unde mi-s straietele și ciubotele, mișelule? strigă conul Mihalache.

— Da nu șgheră așă, cône, că dör nu dă turcii! stăi olcă să le șterg.

— Nu le-ai șters încă?!

— Dec! da eu nu-s om? eu să nu me hodinesc? Le-oiu șterge amú!

Și țiganul plcă scărpinându-se 'n cap și bombăind.

Așteptă conul Mihalache, așteptă.

— Haide, bre omule, odată! strigă M. Sa de dincolo; că dör nu esti cocónă să-ți faci doue ciasuri frizura.

— Acú, acú, Măria Ta!

Și conul Mihalache se plimbă prin odaie turbat.

La urma urmelor, iaca și țiganul cu ghețele, mai reu tăvălitate decât curățate, le trănțește pe un scaun și plcă.

— Stai, mișelule! răcnește ministrul, Und' te duci?

— Ei! haide odată, Mihalache! țise scurt vodă. Haid' odată, că m'ai plictisit: plec singur!

Conul Mihalache, desperat, se aruncă după țigan, îi pune mâna în guler, îl întörce 'n loc și 'ncepe să-i arță câteva palme... moldovenești. Țiganul începe să urle. În momentul acesta, Vodă deschide ușa de la mijloc și intră:

— Ce-i aiasta, dragă Mihalache?... bați? Apoi cum remâne cu reforma noastră?

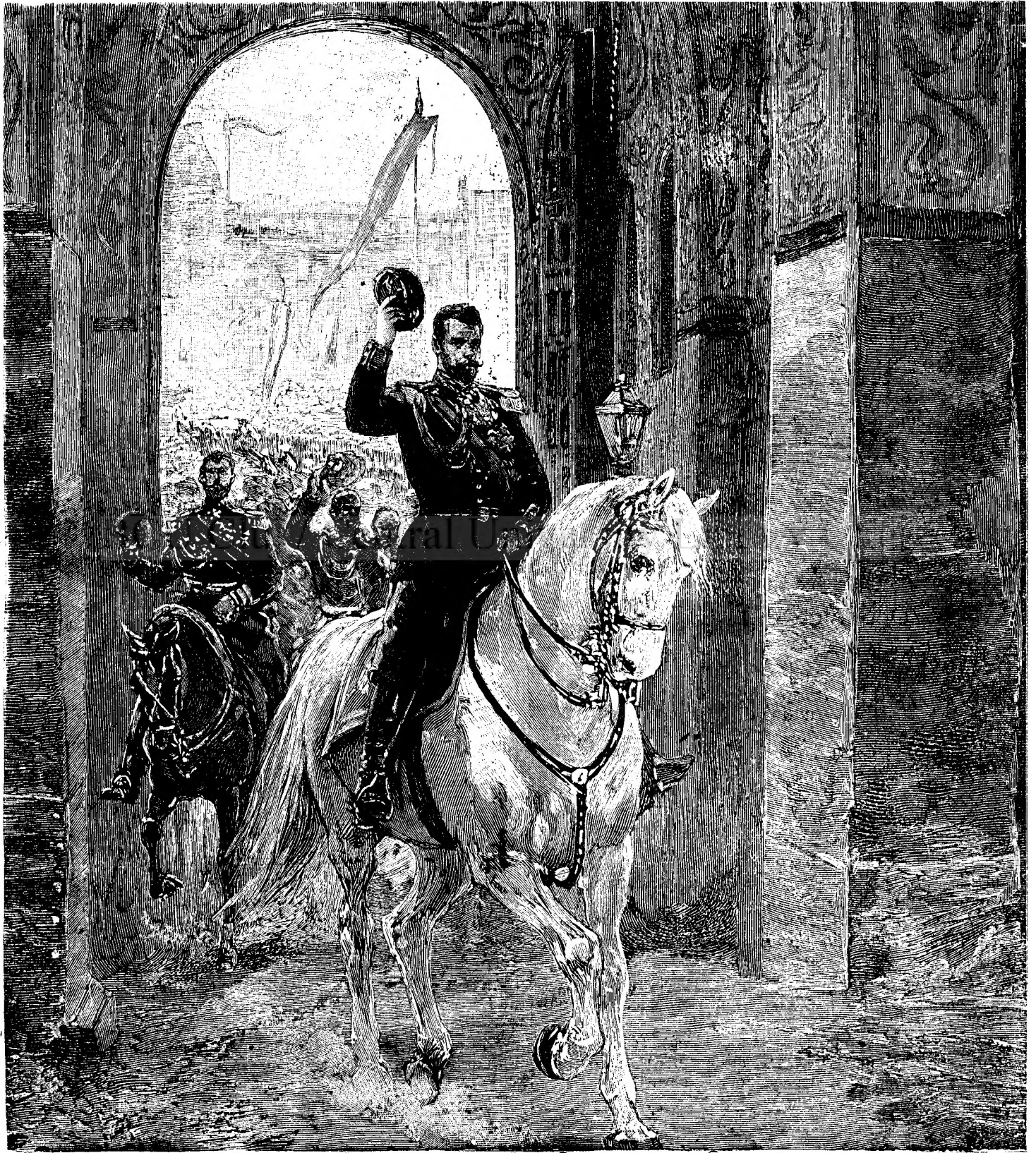
Țiganul s'a pornit pe ris, a luat un bun bacșis de la Vodă și la moment a gătit straietele și ciubotele ministrului.

Suveranul și ministrul au plecat foarte voioși să facă inspecție la deosebitele autorități, și pe drum Cuza-Vodă a spus amicalului seu acest mare adevör:

„Reforma trece, năravurile rămân!“

I. L. CARAGIALE.

Cercetările științei au acest privilegiu că, pe cât ele sînt desinteresate, cu atît ele servesc mai bine intereselor omenirii.

Intrarea țarului Nicolae II în Moscova la 21 maiu 1896.

Vremea plugului.

*Din cea depărtată zare,
Bate vântul liniștit;
Sorele e la sfințit:
Și cu 'ncetul tot dispore
Pe cunoscuta cărare,
Ca erou nebiruit.*

*Și cu frunțile senine
Vin plugarii de la plug,
Vin cu boii prinși în jug. —
Fete 'n prag gătate bine
Iau de semă cine vine
Ș-alor ochi l'aceia fug.*

*Și li-s dragi ca sfânta cruce
Când ei țin atât de drag
In frunța cea de fag;
Dorul tiner îi conduce
La lumina ce străluce
Pe ori-care l'al seu prag.*

*Mai târziu se tot lățeșce
Pe câmp glasul de cimpoi,
Iar în tineri de la boi
Bucuria tot mai creșce,
Braț cu braț se întelneșce,
Buxe moi cu buxe moi.*

IOSIF STANCA.

O beșică de săpun.

Comedie în 3 acte, de *Vittorio Bersezio*.

(Urmare.)

Scena II.

Corbelli și cei de sus.

Corbelli (cu doue buchete de flori.)

Leonardi (pentru sine.) Acesta mai lipsiă!

Ferdinando (pentru sine.) Ah, infumuratul acesta plictisitor!

Corbelli. Servitorul voia să me anunțe. Dar eu i-am dis: „Lasă-o, chiar de aș găsi porumbașii drăgostindu-se, me țin dora de familie“.

Leonardi. Și ai dis iarăș o prostie, ca de comun.

Matilda (incet lui Leonard.) Sermanul! Il prea umileșci.

Leonardi. Uite numai, cum il aperi!

Matilda (amicabil.) Bună ziua, Pascuale, vino mai aproape, pune-te aci lângă mine.

Corbelli. Îți mulțamesc, numai decât. (*Cătră Malvina.*) Malvina, am venit să-ți aduc sincerele mele felicitări și-mi iau libertatea a-ți oferii aceste flori.

Malvina. Îți mulțamesc.

Ferdinando (neamicabil.) Fôrte galant, Signor Corbelli.

Corbelli. O te rog, acest buchet modest... (*Cătră Matilda.*) Și dta, Matilda, să-mi permiți, a-ți oferii aceste flori simple în semn de...

Leonardi (il intrerupe.) În adevăr ești prea galant, Pascuale!

Corbelli. Me rog. (*Pentru sine.*) Am ajuns aci în-

tre doi Othelo... séu ca Dănila în grôpa cu lei... (*se uită la Malvina și la Matilda*) și leoicele. (*Se aședă lângă Matilda.*) Acii sânt, scumpă verișora.

Matilda. Povesteșce-mi ceva nou, Pascuale, trăeșci dora în lumea elegantă.

Corbelli. Noutatea cea mai prospeta în ultima șeptemână de carneval? Invitări din tôte părțile la bal, dans și iarăș dans.

Leonardi (se uită la ciasornic.) Signor Sgritti ne așteptă deja, Ferdinando, e timp să mergem la el.

Matilda (lui Ferdinando.) Cum? Vrei să ne părășci deja?

Ferdinando. Durere, trebuie să-o fac. Leonardo m'a deobligat; dar me voiu întorce cât mai curând.

Leonardi. Și tu, Pascuale, încă vii cu noi?

Corbelli. Eu? Da... decât o doreșci. Chiar mai am să întreb ceva de Ferdinando...

Matilda. Cum? Și dta vrei să ne părășci?

Corbelli. Eu? Să ve părășesc? Nu, nu, acesta n'o fac.

Leonardi (eșind) Ei, Pascuale?

Corbelli. Mergeți numai, eu rămân.

Scena III.

Malvina, Matilda, Corbelli.

Matilda. Trebuie să-mi faci o plăcere, Corbelli.

Corbelli. Vorbeșce. Pentru dta sânt gata la tôte.

Matilda. Descrie-mi balurile mascate din teatrul Scribe.

Corbelli. La draci! Să nu vorbim mai bine despre altceva, iubite verișore?

Matilda. De ce?

Corbelli. De curând numai în nevinovăția mea am vorbit doue vorbe despre el, din care causă bărbatul dtale mi-a sdrobotit aproape un picior și mi-a strigat apoi: „Taci, séu vai de tine!“ N'aș voi să-l supăr încă odată pe acest bărbat, care atâta se laudă cu liniștea sa și totuș se inflăcăreză așa de iute.

Matilda. Ce vorbeșci! Cređi dora, că voiu repetă bărbatului meu, cele ce mi le spui dta?

Corbelli. Nu, inse...

Matilda. Nu înțeleg nici decum, de ce-mi refușă Leonard cu atâta încăpăinare un astfel de lucru de nimic... Inchipuiește-ți numai, Pascuale, eu n'am fost încă la nici un bal mascat și așa de mult aș dori să me duc odată; am audii povestindu-se multe despre aceste baluri. Și dta o consideri de ceva reu, a cerceată unul?

Corbelli. Nici decum.

Matilda. Veđi, și bărbatul meu se face, ca și când aș fi cerut cine șcie ce lucru reu. Spune-mi că pôte merge acolo și o signora?

Corbelli. Eu cunosc multe, cari nu se genéză a le cercetă în domino... Signora Marioli spre exemplu încă a fost la acel din urmă.

Matilda. Cunoșci această damă, Pascuale?

Corbelli. Cine n'o cunoșce? Ađi diminéță am întelnit o inaintea orașului și am salutat-o.

Malvina. Spune-mi sincer, cine e în adevăr.

Corbelli. Signora Marioli e o damă fôrte frumoșă și amabilă, tot atât de cu spirit ca și caprițioșă. Pêrul ei e luminos ca sorele și negri ca nôptea sânt ochii ei. E făcută, să nebunescă chiar și pe un Cato, e una dintre acele femei, pe cari le-ai puté țin de ânger, decât n'ar fi drăcôice adevărate...

Malvina. Auți numai! Acesta-i entusiasm!
Corbelli (pentru sine.) Nu-i cam place.

Scena IV.

Servitorul, apoi Pandolfo și cei de sus.

Servitorul (anunțând.) Signor Pandolfo. (*Ese.*)

Pandolfo (dă mâna Matildei.) Slugă plecată, Signora Matilda.

Matilda. Cum îți merge?

Pandolfo. Merți, bine. (*O salută pe Malvina, care îl resalută.*)

Matilda. Te rog, ia loc.

Pandolfo. Cum ai petrecut carnavalul, signora?

Matilda. O! Carnavalul și eu n'avem la olaltă nimica. Abia ne cunoșcăm din vechi.

Pandolfo. E reu destul.

Corbelli. Fărte reu. O signoră ca dta, Matilda, ar trebui să infrumșeze prin prezența ei tôte balurile.

Matilda. Ah, acele nu perd nimica prin absența mea.

Pandolfo. Dar, Signora, te rog . . .

Matilda. Nici eu nu perd cine știe cât de mult, fiind că nu-mi prea place acest lux.

Pandolfo. Acesta sémână a frică de ómeni.

Corbelli. Eu nu sânt așa. La tôte balurile mascate me puteți vedé în domino-ul meu negru.

Pandolfo. Da, acela și-a și câștigat merite mari. Dar ați și între tineri se observă o mare antipatiă față de astfel de petreceri. Dēcă va merge așa mai departe, la tôte balurile nu vom mai vedé decât pleșuri venerabili și sbârceți. Pretenția ómenilor, de a fi considerați de serioși, omórá în ei umorul și le răpește simburile de nărozenie, posederea căreia pentru fiecare tiner e o grație deosebită, ba chiar o datorie. Să luăm numai un exemplu, pe care și dvóstre, damele îl cunoșceți: pe avocatul Ferdinando. (*Malvina face o mișcare; Matilda i face semn să tacă.*)

Pandolfo (care nu observă nimica.) Eră, nu-i încă așa de mult timp, cel mai mare galant' homme și un dansator neobositor. Nu-i așa Corbelli?

Corbelli. Fărte drept, Pandolfo.

Pandolfo. Deodată l'au cuprins iubirea și ideile blasate și s'a retras în singurătate. În decursul întregului carnaval nu l'am vechit încă nici odată și pe séră la balul mascat va participa pentru prima dată iarăș la petrecerile nóstre.

Malvina (vii.) Cum? Va participa? (*Matilda i face semn să tacă.*)

Pandolfo. Da, domnișóra mea. Ne-a promis-o eu puțin mai înainte în cafenea. Nu-i așa, Corbelli?

Corbelli. Așa-i. (*Pentru sine.*) Acuma pare a comite Pandolfo una dintre prostiile mele.

Matilda. Acesta nu-i cu puțință.

Pandolfo. Nu-i cu puțință? Și de ce?

Matilda (se corege.) Adecă, fiindcă numai mai înainte ne povestiai, că Ferdinando nu mai merge nicăiri.

Pandolfo (zimbînd.) Fiind că depinde de porunci mai înalte, cari i s'au dat.

Matilda. Ce fel de porunci?

Pandolfo. Nu me înțelegi? Intreg Turinul știe, că Ferdinando trage la carul de tîrîmf al unei dame frumoșe, dar tiranice.

Corbelli (pentru sine.) Și deu o povestește!

Malvina (pentru sine.) O Dumneșeu! meu!

Pandolfo (care n'a observat absolut nimica.) Tirana

acésta il va fi oprit a participa la tôte balurile, și acuma când énsaș vré să participe la balul mascat, i va fi permis și lui a luá parte.

Malvina. Ah!

Matilda (vii.) Secretele lui signor Ferdinando nu ne intereséză.

Malvina (cu veselie sforțată.) Lasă pe signor Pandolfo să ne povestéză; dēcă va merge la bal, vom ride cum se cade de densus. Tirana acésta va fi signora Marioli?

Pandolfo. Dta o șici.

Corbelli (pentru sine.) Și deu a povestit-o!

Malvina (pentru sine.) O, mișelul acesta. (*Se rădică palidă; Matilda se apropie de dënșea.*)

Matilda (incet.) Fii liniștită, n'o crede . . .

Malvina. Nu, inima mea imi spune, că e adevérat. Ferdinando e un tradator.

Pandolfo. Cum, me rog.

Matilda (repede.) Nu se află bine de tot, fiecare și are migrenă. Acuma iarăș i-a venit un acces.

Pandolfo. Înțeleg și nu voiu să stau în cale. Scusați, dēcă ve-aș fi molestat . . .

Matilda. Dar te rog . . .

Pandolfo. Am onórea a me recomandá. (*Matilda își ascunde fața în mâni, Matilda se aședă lângă ea și o mângăie.*)

Pandolfo (eșînd, lui Corbelli.) Ce însemnă acésta? Nu mi-o poți esplicá?

Corbelli. Cu doue cuvinte: Ferdinando are să se căsătoréză cu Malvina.

Pandolfo. Și dta ai șciut-o și m'ai lăsat să vorbesc.

Corbelli. Ce interes aveam eu?

Pandolfo. Corbelli, ești un prost. (*Ese.*)

Corbelli. La draci! M'a numit un prost! (*Își apésă pălăria pe cap și pășeșce hotărît spre ușă.*) Trebuie să-mi deie satisfacție . . . (*Se opreșce, își ia iarăș pălăria de pe cap și adauge liniștit.*) dēcă me va numi încă odată așa.

Scena V.

Corbelli, Malvina și Matilda.

Matilda. Lasă, Malvina, nu da atáta importanță vorbelor unui flecar.

Malvina. Simțesc bine, că sânt adevérate.

Matilda. Nu fi copilă. Vom vorbi liniștit ambele despre acésta. Cum vrei să șcii, că o astfel de tradare e posibilă? Te-ar fi cerut Ferdinando de nevastă dēcă nu te-ar iubi sincer? Și dēcă te iubeșce, cum te-ar puté . . .

Malvina. Da, da, tôte aceste sânt vorbe frumoșe, inse . . .

Matilda. O încápășinată! Pascuale, ajută-mi să-o convingem.

Corbelli. Malvina, nu trebuie să te superi atáta, ce-a trecut, a trecut.

Malvina. Adecă vrei să șici, că Ferdinando toțuș a iubit odată.

Corbelli. Acesta n'am șis-o nici decum. Și dēcă ar fi așa? Cine n'a avut relașuni amoróse? Acesta nu împedecă să devie odată un soș bun. Uite spre exemplu Leonardi.

Matilda (vii.) Ce șici?

(Va urmá.)

POPORUL.

Despărțirea.

Da póla de codruț verde,
Mitutel focuț se vede,
Da la focul cel mai mic,
Șede nana c'un voinic,
Dar de lucru ce-ș lucrá,
Badea calu-și potcoviá,
Da mândra încă-l pândiá,
De lacremi abiá-l vedea,
De suspin abiá-l gráiá.

Da mândrul din graiu gráiá :
— Ce ești mândră supăratá,
Cum tu n'ai fost nici odatá ?
— Hai bade bădița meu,
Cum eu n'oi fi supăratá ?
Da-astă nópte ce-am visat :
Năframa ta nouă nouă,
Am visat-o ruptă 'n doue
— Hai mândră mândruța mea,
Ba năframa nu mi-i ruptá,
Ce ți-i ruptá inima,
Că te temi că te-oiu lăsá ;
De ce te temi nu-i scăpá,
Că-aserá am venit din țerá,
Mâne trebuie să merg iará ;
Atáta me zăbovesc,
Până calu-mi potcovesc.
— Du-me bade și pe mine,
Nu sēcá inima in mine :
Ca sórele isvórele,
Ca umbra busuiócele.
— Duce-te-aș, nănuță, duce,
Că ești naná mândră alésá,
De mândră și de frumósá ;
La bréu ești ca și-o cătaná,
La față ca și-o icóná
Hai mândră mândruța mea !
Eu șciu că dracu a murí,
Pe sub umbra fagilor,
Sub păreții fraților,
Ce o-iu murí in țerá streiná,
Dară cine m'a vâetá ?
Trimbítaș cu trambítaș
Și dobașu cu doba.

Mândru decá o-a lăsat,
Inima 'n mândra-o sēcát.

Din Lunșóra, Bihor.

PETRU CIPOU.

Descântecul de junghiu.

(De la Vașcou in Bihor.)

Dómne tu-mi ajută Marie maică Sântá,
Stai junghiule, nu junghiá,
Stai junghiule nu junghiá,
Că prind boi,
Stai junghiule că oiú ará,
Stai junghiule că oiú sēmēná,
Stai junghiule că oiú grápá,

Stai junghiule că oiú grigí de pasēri,
Stai junghiule că oiú căpētá,
Stai junghiule că oiú in apă băgá,
Stai junghiule că se va topi,
Stai junghiule că oiú scóte și uscá,
Stai junghiule că oiú meliță,
Stai junghiule că oiú peptēná,
Stai junghiule că oiú trage in perie,
Stai junghiule că pe furcă o voiú pune.
Stai junghiule că oiú tórece,
Stai junghiule că oiú aduná pe rișchitor,
Stai junghlule că oiú ferbe, oiú dăpáná,
Stai junghiule că oiú urđi, oiú aduná, oiú nevedí,
Stai junghiule că oiú țese, oiú albí,
Stai junghiule că oiú croi, oiú cóse,
După ce oiú cóse, oiú pune la N. N. pe ósá,
Să-i vie sănătatea in trup și óse.
Descântecul de la mine.
Lécul de la Dđeu,
După cuvēntul meu.

Descântătórea descântá séu in unsóre séu cu fu-
iorul, și de descântá cu fuiorul, atunci il 'nnódá in
șapte locuri, câte țile sânt intr'o sēptēmáná.

Iar de descântá in unsóre, cu ea-l unge pe bol-
nav. Cu fuiorul il légá pe unde-l dóre.

VASILE SALA.

Credințe populare.

51.

Décá ești cu catar (tróchnă) și sáruți pe cineva
in spate fără să șcie el — se ia catarul pe acela.

52.

Femeile de pe șirul satului unde este mort, nu-i
iertat să cóse, nici să tórcá, căci le amorțesc mánile.

53.

In ȓiua de Paști — se pándeșce că unde sânt —
săr bani din pámēt.

54.

Când pocneșce sticla de la lampá, insēmná ne-
norocire in casá.

55.

Ca să dospescá pita, după ce s'a frámēntat se
dice: așá să-și aducá pita mea aminte de dospit —
cum ș-aduc fetele aminte de mărít.

56.

La Rusalii, când se sfințeșce apa, fetele béu apă
sfințitá din țingalául (clopoțelul) bisericiei, ca să póta
hori — cāntá bine.

57.

Décá vr'o femee n'are prunci și vré să aibá —
atunci — la Bobotézá când sfințeșce preotul apa, ea
să iee mai intēi din apa sfințitá. Acasă să-și facá po-
gace cu apa sfințitá — și să o mánance cu — bār-
batul.

58.

Când pui cloșcă, să pui ouēle in cuib din pālărie
bărbătéscă, că atunci tot cocoși va scóte gáina.

Din Sabolciu in Bihor.

AVRAM IGNA.

SALON.

Bucovina și pericolul de slavizare.

Se știe, că cultura streină, germană, polonă și ruténă a sters cât se poate de mult fața română a acestei provincie, clasică prin trecutul ei glorios. Între Nistru și Prut mărturisesc numai pietrele de pe morminte, că și pe acolo au trăit odată frați de ai noștri. Prutul nu mai este în stare să pună stavilă năvălirilor străine, ce vin mai ales din Galiția slavă și vagonbondă.

Față de aceste pericole, românii din Bucovina stau fără scut autoritar. Stéua dreptății nu zimbește acestor frați ai noștri. Străinii, ce se resfață în toate părțile, venind prin frontierele deschise ale Galiției, sunt binevăduți de autoritățile dirigente, sunt plasați la locurile cele mai bune. Mai ales rutenii se bucură de cea mai deseversită protecție. Ei sunt aceia cari mai mult decât alții amenință prin abundența maselor lor năvălitoare némul român din Bucovina cu peirea. Ei îl atacă cu furie fățiș. Pentru ori cine care are ochi normali, e evident, că scoposita este *stêrpirea elementului român din Bucovina*.

Timpul din urmă a adus Românilor o nouă lovitură, o brutală lovitură de mörte.

Rutenilor li se deschide în toamna acestui an un liceu rutén la Cernăuți în mijlocul unei populațiuni române. Românilor, cari vreau acelaș favor, li s'a respins cererea. Astfel poporul din districtele mixte (Cernăuți, Storojineț, Sirete) va căde jertfa celei mai grabnice slavisări. Ce le ajută Românilor bucovineni enormul fond religionar, despre care se dice, că e averea lor, decât li se contestă dreptul a usă de el chiar pentru cea mai legitimă apărare? Ce atitudine trebuiau ei să ia în fața acestei priveliști amenințătoare?

Să desveléscă ore pieptul corpului lor național înaintea pumnalului ucigător? Să privească cu ochi nepăsători la gimnasiul rutén ce se rădică ca un eșafot pentru ei?

Nu! nici odată! ei nu vor sinuciderea. Ei vor să reziste cu totă energia de care pot fi capabili.

Bărbații devotați causei naționale au găsit un remediu.

În adunarea generală din acest an a „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina“ s'a făcut propunerea și s'a votat cu unanimitate, că paralel cu gimnasiul rutén Românii să deschidă un mare „Internat de băieți“ în care tinerii români să afle educație națională. S'a format un comitet special, care constă din baronul Eudoxiu Hormuzaki, At. Pridie, dr. George Popovici, dr. Iancu cav. de Flondor și prof. dr. Voiutski, care are însărcinarea să realizeze concludul menționat. Acest comitet desvoltă o activitate febrilă. El a pus în curs liste de subscripție, prin care se va stringe suma de *una sută de mii de florini* necesară pentru a pute creă instituțiunea proiectată.

Acest internat de băieți români la Cernăuți e unica stavilă eficace, ce se poate opune potopului slavisor. Acú depinde totul de la rezultatul colectelor.

Acum a sosit timpul, ca lumea română să dea dovești, că se interesază de sörtea mult încercaților

frați bucovineni. Iar pentru bucovineni a venit momentul să arete ori de merită viétă cu nume de români, séu merită peire în valuri de străini...

De-or rămâne ei indiferenți față de un astfel de pericol, nu sunt vrednici de viétă și de-or peri, vor peri din propria lor vină! și atunci, blăstem pe capul lor, cari n'au știut a-ș respectă și prețui vrednicia. Mărire și laudă străinilor, cari au năvălit peste un ném netrebnic și neconșciu de valórea sa și l'au stêrpit de pe fața pământului ca pe o buruiănă veștedă.

Iar decât bucovinenii vor face acuma, cum au făcut străbunii romani după lupta de la Cane, când au jertfit ori ce obiect de preț, până chiar și inelele prefăcându-le în bani, ca să pótă resistă inamicilor; séu de vor face cum au făcut Cartagenenii pe timpul asedierii orașului lor, când femeile și-au tuns përul capului și l'au dat bărbaților să-și facă din el corde la arcurile menite pentru străpungerea inimilor dușmane; séu cum au făcut în anul 1870 Francezii, frații noștri: atunci vor merită viéta, vor merită laudă, respect și admirațiune din vécuri în vécuri, iar străinii vor trebui să cedeze unui ném de ómeni conșciu pe deplin de valórea sa ca moștén al acestui scump pământ, în care stau gloriósele monumente: Sucéva și Putna. Străinii vor trebui să încete cu năvălirile și încercările lor de-a desnaționalisá Bucovina.

Deci ajută-le Dómne, Bucovenenilor! Contribuieți cu toții; adunați para la para. Umpleți listele trimise de „Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina“ și grăbiți a le retrimite la adresa dlui dr. Alecu baron Hormuzaki, Cernăuți, (Bucovina), strada Iosif 8. Scopul e sânt! Deci piéră nepăsarea și apatia, piéră toate piedecile!

PAUL SIRETEANU.

Ilustrațiunile.

Ghenadie detronatul mitropolit-primat. Evenimentul cel mai de căpëtenie petrecut săptămânile trecute în România este detronarea mitropolitului-primat Ghenadie; acest act a sgduit spiritele de dincolo și a făcut cea mai viuă impresiune dincóce de Cârpați.

Comentat din felurite puncte de vedere acest fapt, care a atras atențiunea de obște și interesarea tuturor, credem a face o plăcere cetitorilor noștri, — publicând în nr. acesta portretul bărbatului, care abia eri ocupase încă cea mai înaltă tréptă în ierarchia bisericeii ortodoxe române, purtând titlul de „arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlachiei, esarch al plaiurilor și primat al României“.

S'a născut din familia Petrescu la 1836 în București. Alegându-și cariera preoțescă, la 1854 a intrat calugăr în mănăstirea Căldărușani, unde a stat până la 1858, atunci a fost numit diacon la mitropolia din București. La 1865 a fost făcut archidiacon și în anul 1869 preot, iar în 1870 mare eclesiarc tot al mitropoliei. La 1874, sub ministrul de culte Maiorescu, a fost ales arhieru de unanimitatea sinodului, și investit la 22 februarie 1875. La 14 februarie 1876, fiind ministru de culte dl Carp, a fost ales episcop al Argeșului, unde a servit peste 17 ani; în timpul acesta s'a făcut și renovarea vestitei biserici de la Argeș și ca episcop a stat în capul festivității de inaugurare, la care a luat parte regele și regina, care a scris cu mâna proprie o evanghelie pentru acea biserică, fiind ministru de culte dl D. A. Sturdza.

La 1893 dimisionând mitropolitul de atunci, colegiul electoral, compus din senat, cameră și sf. sinod, l'a ales cu majoritate covârșitoare în scaunul vacant. Investirea s'a făcut la 21 maiu acelaș an cu mare pompă la palatul regal, de regele Carol, care i-a dat cărja, însoțindu-o cu o cuvântare foarte frumoasă, la care dânsul respunse în niște termeni foarte călduroși și plini de rivnă.

De atunci abia au trecut trei ani. În timpul acesta s'a introdus o ramură a familiei Hohenzollern în religia ortodoxă; fostul mitropolit-primat Ghenadie a botezat pe principele Carol și pe principesa Elisabeta, copiii moștenitorului de tron Ferdinand al României...

Înaltul Prelat de atunci, astăzi nu mai e decât un simplu monach la mănăstirea Căldărușani, unde ș-a început cariera.

Intrarea țarului Nicolae II în Moscova. Serbările încoronării țarului au început cu intrarea țarului în Moscova la 21 maiu n. Însoțit de mării duci și de generali, tinerul țar, în uniformă de colonel a regimentului Preobrasensski, p'un admirabil roib alb, salutând vesel în toate părțile poporul care-l aclamă cu entuziasm, își făcu intrarea cu mare pompă. Țarina îmbrăcată în costum național rusesc, dimpreună cu mama țarului, ședeau în o trăsură cu opt cai de rassă. Apoi au urmat damele archiducilor, generarilor etc. și reprezentanții popoarelor din Asia. O adevărată feerie.

În tot timpul intrării cortegiului strălucit, tunurile hubuiau și clopotele din cele 600 de biserici ale Moscovei sunau.

Ilustrațiunea noastră infățișează pe țarul în momentul când dânsul cu capul gol trece pragul porții sfinte de la Kreml.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și științifice. Regele României a fost proclamat membru de onoare al Societății imperiale și regale de geografie din Viena. — *Dl Ioan Turcu*, protonotar pensionat al comitatului Făgăraș, a scos de sub tipar la Brașov o lucrare intitulată: „Ecursiuni pe munții Țerei-Bârsei și ai Făgărașului“. — *Dl Teodor Ștefanescu*, profesor la școala comercială din București, a scos la lumină acolo o lucrare intitulată: „Correspondența comercială“ conținând modele relative la cele mai principale ocupațiuni comerciale, urmate de o conferință asupra comerțului.

Premiile Academiei Române. În sesiunea generală din 1899 Academia Română va decerne următoarele premii: *I. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, în sumă de 1.500 lei, celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite de la 1 ianuarie 1895 până la 31 octombrie 1898, care e și terminul presintării. *II, Premiul Adamachi*, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Biserica creștină ortodoxă din România și influența ei morală în evoluțiunea culturală a țărilor române de la începutul secolului nostru până la 1891“. Terminul 1 septembrie 1898; *III, Premiul Alexandru Bodescu*, de 1500 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra

orașelor Chilia și Cetatea-Albă“. Terminul 1 septembrie 1898; *IV, Premiul Neuschotz*, de 2000 lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului; celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Terminul 1 sept. 1898; *V, Premiul statului Lazăr*, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Studiul hidrografic complet al unuia din următoarele râuri: Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomnița, Siretul“. Terminul 1 septembrie 1898.

Schițe Ușore de I. L. Caragiale. După cum anunțarăm, nr. 58 al „Bibliotecii pentru toți“ editată de librăria Carol Müller în București, cuprinde câteva novele, anecdote și schițe de dl I. L. Caragiale, cărora autorul le-a dat titlul colectiv de „Schițe Ușore“. Umorul și satira care se revărsă asupra tuturor bucăților din acest mic volum, o caracteristică a felului de a scrie al autorului, fac și din aceste bucăți mici o lectură plăcută, care de sigur va fi gustată cu multă plăcere de cititori. Drept specimen, reproducem și noi una în nr. prezente. Tragem și cu acesta ocaziune luarea aminte a publicului nostru asupra acestei întreprinderi literare, care cu un preț bagatel pune la dispoziția obștei serierile celor mai de frunte autori ai noștri. Prețul unui volum 30 bani (16 cr.)

O țără a viitorului. La Stuttgart a apărut o interesantă scriere asupra României, „O țără a viitorului“ de dl Benger, consul general al României. Cartea, care cuprinde 152 de pagini, se ocupă de progresul făcut de România sub domnia regelui Carol, dă informații foarte interesante asupra bogățiilor țării și cuprinde o listă a mai tuturor stabilimentelor industriale din țără. Lucrarea dlui Benger este imprimată cu un mare lux și cuprinde multe ilustrații foarte bine făcute începând cu portretele regelui și a reginei. Dl Benger, care se arată pretutindeni foarte amical României, închide lucrarea sa cu cuvintele pronunțate de regele la inaugurarea podului de peste Dunăre: „Avântul scumpei noastre Românie pe calea măririi și a progresului nimeni nu va fi în stare să-l împiedice“. Sub aceste cuvinte autorul a pus icóna statuei lui Mihai-Vitezul din București.

O revistă feminină. A apărut la Iași o revistă nouă, care se numește „Dochia, revistă feminină“, menită să aperse, să susție și să cerceteze drepturile femeii, atât cât i se pot înlesni prin mijlocele și nevoile țării. Deci, dice prefața, emanciparea ei economică vom avea-o în întieul pas, astăzi când căsătoria, care eră baza existenței ei de odinioară, a ramas o simplă petrecere de câteva săptămâni séu luni. Câteva căi în cari i s'a dat voie să fie slujbașă, scad șilnic prin sumedenia cerințelor la care nu mai ajung posturile, astfel că acum trebuesc cercetate alte mijloce prin care să-și potă asigura starea ei economică“. Numerul prim, care ni s'a trimis, are un cuprins interesant și variat. Pe pagina primă găsim portretul dnei Didina Tătaranu. Directoarea revistei e dșora Adela Xenopol. Ese pe lună odată. Abonamentul pe an 10 lei.

Stilistica Practică, séu Regule și Esemple, pentru tot telul de epistole, cereri, acte și documente, cari vin mai des înainte în viața de toate zilele, de Ioan F. Negrușiu, — a apărut la Blaș. Prețul 30 cr.

Doze monumente. Inaugurarea monumentelor lui Kogălniceanu și Alexandri, la Bacău, se va face la 2/14 iunie. La inaugurare vor asistă un adjutant al regelui, reprezentantul guvernului, o delegație a Aca-

demiei, una a Ateneului Român, una a Ligei, una a presei, precum și autoritățile civile și militare din localitate. In numele Academiei, la bustul lui Alexandri are să vorbescă dl D. C. Ollănescu, la bustul lui Kogălniceanu dl V. A. Urechii.

Biblioteca Nouă, publicată de librăria David I. Benvenisti din Craiova, in cele doue numere din urmă, 3 și 4, dă cetitorilor lucrări beletristice. Prima conține „Povestiri“ de D. Teleor; a doua povești de A. Lupu-Antonescu, sub titlul: „Din vieța săracă“. Această publicațiune e cea mai ieftină, căci un numer costă numai 15 bari (8 cr.)

TEATRU și MUSICĂ.

Reprezentăție teatrală in Arad. Tinerimea meseriașă română din Arad va da duminică la 2/14 iunie o reprezentăție teatrală in sala din pădurița orașului, in folosul Asociațiunii naționale din Arad pentru cultura poporului român. Se va jucă „Alb-său roșu“ comedie originală intr'un act de Iosif Vulcan, de cătră dșorele Elena Măceanu, Paulina Avram, Emilia Oprean și domnii Iosif Vuicu, Mihaiu Miloș, Mibaiu Bila și George Popovici. După reprezentăția teatrală va urmă dans. Comitetul arangiator e compus din dnii: Petru Truța președinte, Ilie Crăciun cassar, Iosif Moldovan, Nicolau Stefu, Alesandru Moldovan, Iustin Olariu, Stefan Susan, Nicolae Mihalescu, George Bogdan, Iuon Lucaciu. Inceputul sēra la 8 ore.

Reuniunea română de musică din Sibiu a dat mercuri la 10 iunie n. concert in pavilonul din grădina Hermann, cu următōrea programă: 1, Trei cāntări pentru cor micst de G. Dima: a, „Sērmană frunđă“; b, „Rēmāi sānētōsă“; c, „Hai in horā de-a jucă“. 2. „Phantasie Impromptu“, pentru piano (cis-moll) de F. Chopin. 3, Doue cānturi pentru cor de bărbați: a, „O nōpte de maiu“, (cu solo de tenor) de F. Abt; b, „Serenadă“, (cu solo de bass) de T. de Flondor. 4, Doue cānturi pentru o voce de sopran cu acompaniare de piano a, „Credință 'n primăveră“, de F. Schubert. b, „Canzonă“, din opera „Nunta lui Figaro“ de W. A. Mozart. 5, Doue cāntece poporale pentru cor micst de G. Dima. a, „Cucule cu pēnă sură“. b, „Māndruliță de demult“. 6, „Cāntece tōscanice“, pentru soli, cor micst și acompaniare de piano de R. Weinwurm.

Mare festival la Ateneul din București. Cercul amicilor literaturii și artei române, intemeiat in iērna trecută, in București, sub președința dlui D. C. Ollănescu, membru al Academiei Române, cu scop de a face să pētrundă cāt mai mult literatura și arta română in societate și care numeră peste 200 membri, dōmne și domni, a organizat pentru điuva de 31 maiu v. (12 iunie n.) un mare festival in sala Ateneului, pentru a serbători aniversarea și a incunună bustul nemuritorului nostru poet Vasile Alexandri.

Teatru la Galați. Cetim in „Epoca“ din București, că consiliul comunal din Galați a decis in principiu construirea unui mare teatru național. De ocamadată, din cauza lipsei de fonduri, s'a hotărīt numai cumpērarea terenului încă in cursul acestui an.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Știri bisericesti și școlare. Pr. Ssa episcopul Ioan Mețianu a fost distins de Maj. Sa, cu ocasiunea serbărilor milenare, cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif. — **Episcop la Lugoș**, după informațiu-

nea điarelor maghiare din Budapeșta, are să fie părintele dr. Teodor David, fost preot in Iezvin, comitatul Timiș, iar acuma preot militar staționat la Brașov. — **Părintele Lucaciu**, care se află la București, a asigurat redacția điarului „Timpul“ că nu este de loc intemeiat svonul că va fi numit predicator la catedrala catolică din București; dsa a mers in România numai in interesul chestiunii naționale.

Detronarea mitropolitului-primat al României. Sentința sinodului, prin care mitropolitul-primat Ghenadie a fost destituit din postul seu și degradat la starea de simplu calugăr, d'a-și petrece restul vieții intr'o mănăstire, s'a esecutat mercuri la 3 iunie n. sēra de cătră procurorul general, care a somat pe osēnditul să părăsescă mitropolia; dēnsul a respuns că nu plēcă, decāt decă i se va arătă un decret regal; „M. Sa regele n'a semnat nici un decret de depunere, iar osēnda sinodului e ilegală“. Atunci a fost escortat la mănăstirea Căldărușani, unde se află și acuma, in calitate de simplu calugăr. Lumea bucureșcēnă, precum și cea de la țēră, după cum ne spun điarele ce primim, e fōrte agitată. Atāt grupul Fleva, cāt și partidul conservator au ținut intruniri de protestare. Iar dōmnele Lascar Catargiu, G. G. Cantacuzino și general G. Manu au presintat regelui o petiție semnată de un numer considerabil de dōmne din societate, in favorul mitropolitului-primat detronat. Sinodul a publicat o enciclică pastorală, semnată de toți membri sinodului, afară de arhiereul Nifon, fostul vicar al mitropoliei, făcēnd istoricul detronării mitropolitul-primat Ghenadie.

Institutul Ottetelesanu. Cu inceperea viitorului an școlar 1896—1897 se vor primi cinci-spre-đece fete in Institutul de fete fundat de Ioan Ottetelesanu și inființat de Academia Română, la Măgurele aprōpe de București, sub inaltul patronagiu al regelui Carol, căroro li se va da, conform dispozițiunii testamentare a rēposatului fundator, o creșcere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sēu lux“. Cursul va fi de 5 ani, in timpul căroro elevele vor avē tōtă întreținerea in institut. Sūnt admise in institut copile pe deplin sānētōse, cari au trecut de 11 ani, dar n'au implinit încă 14 ani, au pēgătirea ce se dă in școlēle primare din România și sūnt nāscute din părinți romāni săraci. Doue surori sēu doue vere primare nu pot fi admise in institut. Părinții aspirantelor ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 5 august 1896 — cererile, insoțite de act de nāștere, act de vaccină, act de paupertate și atestat școlar despre cele patru clase primare, la Academia Română (Calea Victoriei, nr. 135), pentru Comisiunea Fundațiunii Ottetelesanu.

C E N O U ?

Hymen. Dl Iōn I. Crăciunel s'a logodit cu dșōra Maria Grama, flica repositului comerciant Iustinian Grama din Budapeșta. — Dl Vasile D. Bārbat din Satulung s'a logodit cu dșōra Maria M. Moldovan, la Bacifalēu.

Știri personale. Dl dr. Valeriu Bramașce, fost redactor al điarului „Dreptatea“ din Timișōra, condamnat intr'un proces de presă la inchisōre de stat de doi ani, a fost lāsāt liber duminică in 7 iunie, după ce a petrecut in inchisōre un an și doue luni. — **Dl Adam Hontescu**, licențiat in farmacie, diriginte-proprietar al Farmaciei Naționale din București, originar din Transilvania, a fost numit in funcțiunea de membru in co-

misiunea farmaceutică alipită pe lângă consiliul sanitar superior; tot dsa a mai fost numit în funcțiunea onorifică de membru în consiliul de igienă și salubritate publică al județului Ilfov. — *Dl. Augustin Muntean*, avocat în Deș, a fost decorat cu ocaziunea serbărilor milenare, cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif.

Regina României și olarul. Regina României întorcându-se zilele trecute de la o plimbare cu trăsura în București, s'a oprit în piața sf. Anton și după ce a vorbit câteva minute cu un țeran olar, i-a cumpărat mai multe ole. Bietul țeran de bucurie ș-a făcut cruce și a sărutat banii primiți de la suverană.

Proces de presă în Oradea-mare. La 18 iunie n., va fi la juriul din Oradea-mare pertractarea finală în procesul de presă intentat în contra dlui D. Voniga, fost director al „Luminei” care a apărut în Giula, pentru un articol intitulat: „50 fl. séu ispita dascalilor confesionali”.

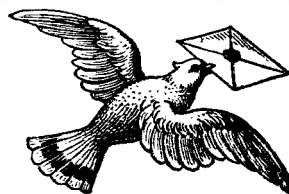
Culmea serbărilor milenare în Budapošta a fost luni la 8 iunie. Cu asta ocaziune s'a serbat aniversarea încoronării regelui. S'a format un cortegiu, care a dus coróna din Buda în Peșta în noul palat al parlamentului. La acest cortegiu au luat parte demnitarii bisericești, membri ai casei magnaților și ai camerei deputaților, în trăsuri de gală; precum și banderile comitatelor și orașelor. În capul cortegiului au mers stegarii călări, cari duceau stégurile diferitelor țări, între altele și al Cumaniei, care în unele zile era scris „Rumania”. Este interesant, că lemnul stégului Serbiei s'a rupt. În noul palat al parlamentului, care încă nu e cu totul gata, așteptau archiducii și archiducesele. Aici casa magnaților și camera deputaților au ținut împreună o sedință festivă. Apoi cortegiul s'a întors în palatul regelui din Buda, unde președintele camerei a adresat regelui o alocuțiune, la care Maj. Sa a răspuns. Apoi solenitatea s'a încheiat.

Marele artist dramatic italian Rossi a murit la 4 iunie n. De la mórtea maestrului seu Modena, Ernesto Rossi a devenit nu numai cel mai însemnat artist al scenei italiene, ci el și-a câștigat și un renume universal. Densul a fost serbătorit nu numai în patria sa, dar și în Paris, în Londra, în Viena, în Petersburg, în Berlin și în America. Rossi are meritul nespuse de mare de a fi încetățânit, cum s'ar dice, pe scenele Italiei cap-de-operele celebrului dramaturg englez Shakespeare. E de netăgăduit că Rossi a fost cel mai strălucit interpretator al lui Shakespeare (Othello, Hamlet, Macbeth, Richard III, regele Lear și Romeo.) Afară de aceea, Rossi a fost singurul artist negerman, care, prin chipul și felul jocului seu a avut cea mai adâncă și mai traică influență asupra artei teatrale germane, fiind în acelaș timp și un model pentru artiștii dramatice germani. Ernesto Rossi s'a născut la Livorno în anul 1829 din părinți negustori. De mic copil și-a arătat dragostea cătră teatru. Tatăl seu l'a trimis la Pisa ca să învețe dreptul. Intr'o bună dimineță Rossi a părăsit școala și s'a făcut actor. Adevărata carieră artistică și-a început-o în anul 1847 la Milano. Ací a făcut cunoștință cu maestrul seu Modeua. În urma unei strălucite reprezentațiuni s'a împăcat cu tatăl seu, cu care erá certat. Bătrânul venise la Milan pentru niște afaceri. Vădând pe afișele teatrale tipărit și numele fiului seu, s'a dus la teatru. Rossi a secerat aplause entusiaste. Tatăl seu l'a îmbrățișat cu drag după sfârșitul

reprezentației. Marele artist a fost în mai multe rânduri și în România. Astă-iernă jucă pentru ultima óră Rossi pe scena Teatrului Național. Acum 8 luni de zile s'a dus în Rusia. La Odessa într'o séră l'a cuprins durerea de inimă în timpul reprezentației și a cădút jos pe scenă. Cu o zi înainte de a muri, Rossi a ținut unui prieten: — „Idealul meu a fost să mor pe scenă!” Din Odessa s'a dus la Constantinopol, de unde a plecat spre Italia. În tren, înse, unde se află și nevastă-sa și fata lor, la stația Foggie, Rossi fu apucat de niște cărcei la inimă. Durerile erau așa de grozave, încât, a trebuit să fie coborît la Pescara și dat în grija doctorilor. N'a fost înse chip de scăpare. În timpul cât s'a luptat cu mórtea, Rossi repetă mereu bucăți din drama lui favorită „Ludovic al XI-lea”. Ernesto Rossi a fost și scriitor dramatic. Dintre piesele scrise de el, cea mai frumoasă e „Adele”. A publicat apoi „Studii dramatice” și o auto-biografie intitulată: „Quarant' anni di vita artistica” (40 ani de viață artistică.)

Au murit: *Amalia Roșescu*, fiica dnei Ana Roșescu, protopresbiteresă văduvă în Cluș, la 2 iunie n., în etate de 20 ani; *Partenie Peștean*, diacon gr. or. român la Lugoș, la 3 iunie n., în etate de 49 ani; *Ana Farcaș n. Biro*, soția dlui Ioan Farcaș, protopop în Secu, la 6 iunie, în etate de 66 ani.

Poșta redacțiunei.

Țigările și fetele. Originalul pôte să fie cu spirit, dar traducerea nu e de loc. O limbă greóie, stricată, în cele mai multe locuri fără înțeles, iar unde o înțelegem — e dură, se vede că nu știi mánui limba poetică. Cele originale (Dece, De cređi, Strofe, Pe albumul ei, Epigramă) sânt lipsite de ori ce valóre. Iar traduceri din Heine nu reflectăză nici decăt felul de a scrie al poetului. Iată, drept exemplu, Heine scrie:

Und bist du erst mein ehlich Weib,
Dann bist du zu beneiden.
Dann lebst du in lauter Zeitvertreib,
In lauter Plaisir und Freuden.

Und wenn du schiltst und wem du tobst,
Ich werd es geduld'ig leiden;
Doch wenn du meine Verse nicht lobst,
Lass' ich mich von dir scheiden.

Aceste rânduri glumețe și ușóre dta le-ai tradus astfel:

Femeia mea decă vei fi,
Invidiá-te-or toți;
Petreceri fá-ți tot ce-i voi,
E în bucurii cât poți.

Și la mánie când nu taci,
Tăcut voi suferi;
La versuri laude de nu-mi faci,
Las a ne despărți.

Toboliu. N'aveți să plățiți nimic.

Călindarul săptămânei.

Dumineca a 3-a după Rosalii., Ev dela Mateiu. c. 6. gl. 5. a inv 1.						
Diua sept.		Călindarul vechiu		Călind. nou		Sórele.
Duminecă	2	Păr. Nichifor	14	Antonia	3	24 8 6
Luni	3	Marr. Lucian	15	Vit	3	24 8 7
Mărți	4	Păr. Mitrofan	16	Iustina	3	24 8 7
Mercuri	5	Mart. Dorotheiu	17	Rainer	3	24 8 8
Joi	6	Păr. Visarionu	18	Leontina	3	24 8 8
Vineri	7	Mart. Teodot	19	Gervasiu	3	24 8 8
Sâmbătă	8	Mart. Teodor Stratil.	20	Laura	3	24 8 9

Proprietar, redactor răspunđător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.